

คู่มือ การปฏิบัติงาน

การจัดทำระบบควบคุมภายในของเขตพื้นที่
การศึกษา

นางนราทิพย์ สอาดเอี่ยม
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการพิเศษ
กลุ่มอำนวยการ
สพป.กาญจนบุรี เขต 2

คำนำ

ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๖ กำหนดให้หน่วยรับตรวจดำเนินการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในประจำปี และจัดทำรายงานการควบคุมภายในเสนอต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้กำกับดูแล และคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อยปีละครั้ง ภายในเก้าสิบวันหลังจากสิ้นปีงบประมาณหรือสิ้นปีปฏิทิน

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้กำหนดแนวทาง : การจัดวางระบบควบคุมภายใน และการประเมินผลการควบคุมภายในตามระเบียบฯ ดังกล่าวขึ้นมาใหม่ โดยมีการปรับปรุงเนื้อหาการจัดวางระบบควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายในบางส่วน รวมทั้งปรับลดแบบฟอร์มและรูปแบบการจัดทำรายงาน เพื่อใช้แทนคำแนะนำ : การจัดทำรายงานการควบคุมภายใน ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. ๒๕๔๔ แนวทาง : การจัดวางระบบควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน

กลุ่มอำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต ๒ มีความประสงค์ให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยรับตรวจและในส่วนงานย่อย มีความเข้าใจขั้นตอนการติดตามประเมินผล และสามารถจัดทำรายงานได้อย่างถูกต้อง จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน การจัดทำระบบควบคุมภายใน เพื่อเป็นคู่มือในการศึกษาทำความเข้าใจ และสามารถป้องกันความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริตในการปฏิบัติงานทุกด้าน สามารถปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย สามารถจัดทำรายงานได้อย่างถูกต้อง มีคุณภาพ และทันเวลาที่กำหนด และนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

นางนราทิพย์ สอาดเอี่ยม

กลุ่มอำนวยการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต ๒

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
๑. วัตถุประสงค์	๑
๒. ขอบเขต	๑
๓. คำจำกัดความ	๑
๔. หน้าที่ความรับผิดชอบ	๑
๕. ระเบียบปฏิบัติ	๑
๖. เอกสารอ้างอิง	๒
๗. แบบฟอร์มที่ใช้	๒
๘. ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำระบบควบคุมภายใน	๓
เอกสารอ้างอิง	
ภาคผนวก	

องค์ประกอบของคู่มือการปฏิบัติงาน
การจัดทำระบบการควบคุมภายในของเขตพื้นที่การศึกษา

ประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำรายงานระบบการควบคุมภายใน
- 1.2 เพื่อให้เกิด**ประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน**
- 1.3 เพื่อให้เกิด**ความเชื่อถือได้ของการรายงานทางการเงิน**
- 1.4 เพื่อให้เกิด**การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง**

2. ขอบเขต (ครอบคลุมตั้งแต่ขั้นตอนใดถึงขั้นตอนใด หน่วยงานใดกับใคร ที่ใด เมื่อใด)

ครอบคลุมการดำเนินงาน ตามมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงของภารกิจงานทุกกลุ่มงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 (ความเสี่ยงจากที่ทำให้งานไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดการผลการดำเนินงานมีข้อบกพร่องผิดพลาด การใช้จ่ายเงินไม่ประหยัดและไม่คุ้มค่า มีปัญหาการทุจริต) เพื่อรายงานตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) โดยต้องรายงานต่อ สตง.จังหวัดกาญจนบุรี และ สนง.คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

3. คำจำกัดความ

“ระบบการควบคุมภายใน” หมายถึง กระบวนการที่ผู้กำกับดูแลฝ่ายบริหารและบุคลากรทุกระดับของหน่วยงานกำหนดให้มีขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานมีความมั่นใจว่า การดำเนินงานโดยใช้ระบบควบคุมภายในจะทำให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เสี่ยงต่อการที่จะทำให้เกิดความผิดพลาด ซึ่งเป็นสาเหตุที่จะทำให้เกิดความเสียหายหรือความสับสนเปลืองแก่หน่วยงาน

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ (ระบุใครที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนั้น)

- 4.1 ผู้บริหารระดับสูง (ผอ.สพป.) รับผิดชอบโดยตรงในการจัดให้มีการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลในระดับที่น่าพอใจ
- 4.2 ผู้บริหารระดับรองลงมา (รอง.ผอ.สพป.) จัดให้มีการควบคุมภายในของส่วนงานที่ตนรับผิดชอบ
- 4.3 บุคลากรทุกระดับ มีส่วนร่วมในการจัดทำระบบควบคุมภายในตามภารกิจงานของตน
- 4.4 ผู้สอบทาน (ผอ.หน่วยตรวจสอบภายใน) มีหน้าที่รายงานและให้ข้อเสนอแนะผู้บริหารเกี่ยวกับการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในเพื่อการป้องกันหรือลดความเสี่ยง

5. ระเบียบปฏิบัติ (ขั้นตอน)

5.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ/จัดทำมาตรการในการจัดวางระบบควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่ฯ (ทุกกลุ่มภายในเดือน ก.ย.)

5.2 กำหนดความเสี่ยง/ปัจจัยเสี่ยง โดยให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ภารกิจงาน สภาพปัญหาในการดำเนินงาน ที่ยังพบปัญหาอุปสรรคทำให้งานไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือตามเป้าหมายที่กำหนด (แบบประเมิน CSA และ แบบ ปย.1)

5.3 กำหนดมาตรการ/กิจกรรมในการป้องกันความเสี่ยง โดยการจัดทำแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน (แบบ ปย.2/แบบ ปอ.3)

- 2 -

5.4 ผู้ตรวจสอบภายในสอบทานการประเมิน/สอบทานรายงาน ก่อนเสนอ ผอ.สพป.ลงนาม (แบบ ปส.)

5.5 สรุปผลและรายงานผลการควบคุมภายใน เสนอ สพฐ.และ สตง.จังหวัดกาญจนบุรี (แบบ ปอ.1)

5.6 บุคลากรนำมาตรการในการป้องกันความเสี่ยง (แผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน) ไปใช้ในการปฏิบัติงาน/ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้

5.7 ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนปรับปรุงการควบคุมภายใน ทุก 6 เดือนและ 12 เดือน (แบบติดตาม ปย.2/แบบติดตาม ปอ.3)

6. เอกสารอ้างอิง

1. คู่มือแนวทางการจัดวางระบบการควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน จัดทำโดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

2. ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544

7. แบบฟอร์มที่ใช้

ระดับส่วนงานย่อย (กลุ่มงาน)

7.1 แบบประเมินการวิเคราะห์งานตามแบบประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเอง CSA (Control Self Assessment)

7.2 แบบ ปย. 1 (รายงานผลการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบ)

7.3 แบบ ปย.2 (รายงานการประเมินผลและการปรับปรุงการควบคุมภายใน)

7.4 แบบติดตาม ปย.2 (รายงานผลการติดตามการปฏิบัติตามแผนการปรับปรุง)

ระดับหน่วยรับตรวจ (สพป.)

7.5 แบบ ปอ.3 (รายงานแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน)

7.6 แบบติดตาม ปอ.3 (รายงานผลการติดตามการปฏิบัติตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน)

7.7 แบบ ปอ.1 (หนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน)

7.8 แบบ ปส. (แบบรายงานผลการสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในผู้ตรวจสอบภายใน)

การจัดส่งรายงาน

7.9 ส่งแบบ ปอ.1 เสนอ สพฐ. และ สตง.จว.กาญจนบุรี

8. เอกสารบันทึก -

ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำระบบการควบคุมภายใน

ผู้รับผิดชอบ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	แบบฟอร์มที่ใช้
จนท. (นราทิพย์)	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ และจัดทำมาตรการในการจัดทำระบบควบคุมภายใน	เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ (เดือนกันยายน) ของทุกปี	
บุคลากรทุกกลุ่ม	กำหนดความเสี่ยง/ปัจจัยเสี่ยง วิเคราะห์ตามภารกิจงาน	ภายในเดือนตุลาคม	1. แบบประเมินการวิเคราะห์งานตามแบบประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเอง CSA (Control Self Assessment) 2. แบบ ปย. 1 (รายงานผลการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบ)
บุคลากร/ผอ.กลุ่ม/รอง.ผอ.สปป.	กำหนดมาตรการ/กิจกรรมในการป้องกันความเสี่ยง/จัดทำแผนการปรับปรุงควบคุมภายใน	ภายในเดือนตุลาคม	1. แบบ ปย.2 (รายงานการประเมินผลและการปรับปรุงการควบคุมภายใน)

			2. แบบ ปอ.3 (รายงานแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน)
ผอ.ตสน.	สอบทานการประเมินผล/สอบทานรายงานแผนการปรับปรุงควบคุมภายใน	ภายในเดือนธันวาคม	1. แบบ ปส.
ผอ.สพป.	สรุปผลและรายงานผลการควบคุมภายใน เสนอ สพฐ. และ สตง. จังหวัดกาญจนบุรี	ภายในเดือนธันวาคม	1. แบบ ปอ.1 (หนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน)
บุคลากรทุกคน	ดำเนินการตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในไปปฏิบัติงาน/ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้	เดือนต.ค.-ก.ย.	
ผอ.สพป..	ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนปรับปรุงการควบคุมภายใน ทุก 6 เดือนและ 12 เดือน	1. รอบ 6 เดือน ภายในเดือนเมษายน 2. รอบ 12 เดือน ภายในเดือนกันยายน	1. แบบติดตาม ปย.2 (รายงานผลการติดตามการปฏิบัติตามแผนการปรับปรุง) 2. แบบติดตาม ป.3 (รายงานผลการติดตามการปฏิบัติงานตามแผนการปรับปรุงควบคุมภายใน)

ภาคผนวก

คณะผู้จัดทำ

- นางสาวกมลวรรณ พลอยมี
- นางนราทิพย์ สอาดเอี่ยม

ผู้อำนวยการกลุ่มอำนาจการ
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการพิเศษ